

Механічне асорті

Будуючи нове зерносховище в Гайсині, «УКРПРОМІНВЕСТ-АГРО» вирішив не прив'язуватися до одного виробника елеваторної техніки

ЯРОСЛАВ ЛЕВИЦЬКИЙ

У травні минулого року «УКРПРОМІНВЕСТ-АГРО» повідомив про початок будівництва у своєму виробничому підрозділі ТОВ «ПК «Зоря Поділля» у м. Гайсині на Вінниччині третього за рахунком елеватора компанії. До цього часу один із найпотужніших гравців вітчизняного АПК володів потужностями одночасного зберігання зерна лише трохи більше за 100 тис. тонн, зосередженими на Вінницькому КХП №2, побудованому ще 1972 року, й сучасному елеваторі в Крижопільському районі, який було введено в експлуатацію у 2012-му. Таким чином, маючи в обробі понад 120 тис. гектарів землі й зібравши торік майже 550 тис. тонн зернових й олійних культур, забезпечити себе власними потужностями зберігання компанія могла лише частково. Чимало збіжжя зберігалось на комерційних елеваторах регіону, що через їх розкиданість виявлялося досить незручно з погляду організації логістики. Та й до якості та ціни послуг контрагентів теж нерідко виникали запитання.

Отже, новому елеватору в Гайсині, спроектованому на 60 тис. тонн одночасного зберігання, належало якщо не повністю, то значною мірою розв'язати перелічені про-

блеми. І вже менше ніж за півроку на околиці міста зросли технічні споруди першої черги підприємства, а 20 вересня тут прийняли перше зерно.

Сьогодні, через рік після початку будівництва, на елеваторі «Продовольчої компанії «Зоря Поділля» введено в експлуатацію й працюють три плоскодонних металевих силоси місткістю 13,5 тис. тонн кожний і ще три оперативні місткості по 1000 т українського виробництва, італійська сушарка, німецькі сепаратори. Збудований пункт вивантаження авто, на чотирьох лініях якого можна одночасно приймати як різні культури, так й зерно з різними показниками вологості. Зведено також пункти відвантаження зерна на автомобільний і залізничний транспорт, сучасна лабораторія, інші технологічні об'єкти.

Зазвичай компанії, що будують сьогодні в Україні нові елеватори, обирають основне обладнання від одного або максимум двох-трьох виробників. Так, по-перше, можна розраховувати на отримання від виробника значних знижок і бонусів, а по-друге, простіше контролювати процес монтажу й надалі експлуатувати техніку. Адже в разі виникнення будь-яких запитань можна сподіватися вирішити їх усіх в одному місці. Натомість для елеватора в Гайсині «УКРПРОМІНВЕСТ-АГРО» обрав обладнання геть різних виробників, і таке асорті, чесно кажучи, спочатку здивувало.

Однак, за словами начальника зерносховища Романа Хмарука, нічого дивного в такому виборі немає. «З одного боку, ми постаралися придбати найкраще з того елеваторного обладнання, що пропонують сьогодні різні виробники, а не прив'язуватися до когось із них повністю. З другого, чесно кажучи, хотілось і трохи поекспериментувати, подивитися, як усе це обладнання працюватиме в одній лінії», — пояснив він.

Наприклад, сушарці Bonfanti віддали перевагу через те, що ця італійська компанія — один із небагатьох європейських виробників,

що спеціалізується виключно на сушарках. Отже, весь її науково-дослідний, технічний, фінансовий потенціал не розпорошено по різних напрямках, а зосереджено на одній меті — виробляти й пропонувати ринку надійні, інноваційні, конкурентоспроможні машини сушіння зерна.

Оскільки сушіння — основна технологічна операція з доробки збіжжя, а сушарка, образно кажучи, є серцем елеватора, то варто розповісти про неї трохи докладніше. На зерносховищі в Гайсині встановлено модель Bonfanti SE поточного сушіння з подвійною рекуперацією тепла потужністю 50 т/год по кукурудзі за зняття з неї 10% вологості (з 24 до 14%).

Усі європейські сушарки, що пропонують в Україні сьогодні, обов'язково мають рекуператори тепла — вони дозволяють заощаджувати енергоносії, а якісне сушіння з найменшим використанням енергії є головною вимогою до цих машин. Натомість у сушарках моделі SE здійснюється подвійна рекуперація: в них не лише повторно використовується вже відпрацьоване тепле повітря, як зазвичай, а й ще відбирається тепло від уже висушеного й ще гарячого зерна в зоні його охолодження. Це двічі відібране тепло дозволяє цій моделі Bonfanti споживати на 10–15% менше енергоносія, зокрема газу, ніж споживають сушарки з простою рекуперацією.

Економії газу сприяє також наявність у сушарках Bonfanti не одного, а двох запальників, що нагрівають повітря для різних камер, і двох вентиляторів, які рівномірно подають його по всій площі сушіння з однаковим тиском. У результаті, все зерно, без різниці — пройшло воно через центр шахти чи ближче до її країв — висихає рівномірно.

Ноу-хау Bonfanti є датчики вологості зерна, які на відміну від сушарок інших виробників вимірюють не його температуру на різних ділянках і далі за певним алгоритмом вираховують відсоток вологості, а визначають його безпосередньо. Для цього італійський виробник обладнав свої машини спеціальними комірками, потрапляючи у які зерновий потік проходить повз спеціальні пластини з пропущеним через них електричним струмом. По зміні характеристик цього струму від пластини до пластини як раз і визначається дійсна, а не розрахункова вологість, і це дозволяє не пересушити зерно навіть у межах

Керівник зерносховища ТОВ «ПК «Зоря Поділля» Роман Хмарук

На елеваторі встановлено сушарку Bonfanti моделі CE

припустимої похибки. Така точність знову ж таки допомагає заощаджувати газ, а окрім того, сприяє підвищенню якості зерна, адже за пересушування воно стає більш крихким і схильним до розтріскування.

Нарешті, в сушарках Bonfanti використовується покращена теплоізоляція зовнішніх стін шахти, завдяки чому в холодні місяці вони, з одного боку, не впускають холод усередину й не промерзають, а з другого — не втрачають тепло на обігрів зовнішнього повітря.

Завдяки всім переліченим заходам на забезпечення 1 тонно-відсотка сушіння зерна у звичайних умовах моделі CE використовують лише 1 кубометр газу — показник, недосяжний для більшості інших виробників. До того ж сушарка може працювати безперервно протягом тривалого часу, що особливо важливо під час жнив і цілодобового надходження зерна на елеватор: установлена на ній система безпеки контролює всі робочі процеси й забезпечує високий рівень захисту комплексу від загоряння. Та все ж краще раз на два тижні зупиняти сушіння, щоб прибрати накопичуване всередині машини вологе сміття. Зазвичай це 2–3 відра, а з чисткою за 15–20 хв упорається будь-який працівник елеватора.

«Сушарка Bonfanti відпрацювала в нас цей кукурудзяний сезон без будь-яких зауважень до її роботи. Важливо, що перед введенням в експлуатацію виробник навчив персонал керувати машиною, хоча все керування зведено на невеличкий пульт, користуватися яким можна навіть інтуїтивно. Важливою для нас

також є наявність у сушарці крім запрограмованих рецептів сушіння різних культур ще й можливості створення своїх власних залежно від специфіки конкретного зерна. Наприклад, «УКРПРОМІНВЕСТ-АГРО» вирощує багато кукурудзи з великим умістом крохмалю, доробка якої потребує особливих умов і температур, і сушарка дозволяє все це врахувати», — зазначає Р. Хмарук.

Починаючи з вересня минулого року елеватор «Продовольчої компанії «Зоря Поділля», капітальні потужності якого наразі становлять 40,5 тис. тонн одночасного зберігання, переробив 58 тис. тонн кукурудзи. На додаток до цього ще певна частина кукурудзяного зерна, а також 40 тис. тонн пшениці частину сезону зберігалася на елеваторі в пластикових рукавах — це був перший досвід підприємства, яким користуватимуться й надалі.

Сьогодні на елеваторі триває будівництво другої черги, після завершення якого його загальні потужності з одночасного зберігання зерна зростуть до 63 тис. тонн — «УКРПРОМІНВЕСТ-АГРО» є вірним обраній стратегії на диверсифікацію виробників обладнання. Втім, сушарка Bonfanti доки залишатиметься спільною, обслуговуючи обидві елеваторні лінії.

Також спільними будуть уже в основному зведені потужності з приймання й відвантаження збіжжя. Загалом, елеватор у Гайсині буде здатний приймати зерна до 800 т/год через чотири автомобільних лінії, а відвантажувати може до 150 т/год в автотранспорт і ще стільки — на залізничний. До речі, «Зоря Поділля» має два власних маневрових тепловози, тож подача хоперів на завантаження й перегін на станцію відбувається незалежно від наявності вільної тяги в залізничників, що є великою підмогою для елеватора та його суттєвою конкурентною перевагою.

Утім, складати конкуренцію іншим лінійним елеваторам у регіоні підприємство наміру не має. Потужності, що вже зведені й будуються нині, використовуватимуться виключно для доробки й зберігання власного зерна. В новому сезоні елеватор планує зробити не менше трьох обертів і прийматиме кукурудзу, пшеницю, ячмінь, горох і сою з рослинницьких господарств компанії. Ці культури залишатимуться основними в його обігу й надалі.

Інвестиції в будівництво першої черги зерносховища «Продовольчої компанії «Зоря Поділля» становили близько 120 млн гривень, нову роботу отримали 45 мешканців Гайсина й передмістя. Більшість із них були працевлаштовані на елеватор із початку будівництва, оскільки, на переконання начальника зерносховища, брати участь у його зведенні з нуля, бачити монтаж усього обладнання означає для персоналу краще розуміти свою роботу й усі складові елеваторних технологій.

Із завершенням другої черги штат постійних працівників збільшиться до 62 осіб, ще певна кількість залучатиметься на сезонну роботу для розміщення й обслуговування збіжжя в пластикових рукавах. Отже, крім економічного зиску для компанії новий елеватор має й важливе соціальне значення для самого Гайсина.

Наостанок питаю в Романа Хмарука, які в нього плани надалі. Він посміхається й відповідає: «Найбільше хочу, аби швидше закінчилося будівництво, щоб нарешті прибрати все сміття й впорядкувати територію. Мрію розбити тут зелені газони та посадити сад».

yaroslav.levytskyi@agpmedia.com.ua

Будівництво триває